

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-391/13-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení:	Základní škola Lanškroun, nám. A. Jiráska 140
Sídlo:	nám. A. Jiráska 140, 563 01 Lanškroun
IČO:	70 846 944
Identifikátor:	600 024 733
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Hanou Minářovou, ředitelkou
Zřizovatel:	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti:	nám. A. Jiráska 140, 563 01 Lanškroun Dobrovského 63, 563 01 Lanškroun
Termín inspekční činnosti:	8., 9., 11. a 16.duben 2013

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost vykonávaná podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zaměřená zejména na:

- zjišťování a hodnocení personálních podmínek vzdělávání,
- zjišťování a hodnocení materiálních podmínek vzdělávání a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků,
- zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k cílům stanoveným školními vzdělávacími programy pro základní vzdělávání,
- zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a předškolní vzdělávání a jejich souladu s rámcovými vzdělávacími programy,
- zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání a jeho souladu s příslušnými ustanoveními školského zákona,
- řízení školy a organizaci vzdělávání.

Aktuální stav školy

Základní škola Lanškroun, nám. A. Jiráska 140 (dále škola) vykonává podle rejstříku škol a školských zařízení činnost základní školy s nejvyšším povoleným počtem 105 žáků a školní družiny (dále ŠD) s nejvyšším povoleným počtem 22 žáků. Součástí základního vzdělávání je čtvrtým rokem přípravná třída pro děti sociálně znevýhodněné (aktuálně zařazeno 12 dětí).

V letošním školním roce škola v povinném vzdělávání vykázala celkem 67 žáků umístěných do osmi třídních kolektivů. Z důvodu nízkého počtu žáků převažují kolektivy nesourodé z pohledu zdravotního postižení (zejména lehké mentální postižení, vývojové poruchy učení a chování, vady řeči) i roku školní docházky žáků. Na základě žádosti zákonných zástupců byly pro 14 žáků zpracovány individuální vzdělávací plány. Ve školní družině je zřízeno jedno oddělení se 16 zapsanými účastníky (7 žáků 1. stupně a 9 dětí přípravné třídy). Úplata v ŠD není stanovena.

Škola poskytuje vzdělávání a školskou službu nad rámec vymezené činnosti v platné zřizovací listině (uvedena pouze základní škola praktická a školní družina). Dále je nesprávně (v nesouladu s platnou legislativou) používáno označení „logopedická třída“ namísto třídy pro žáky s vadami řeči.

Vzdělávání je vedeno podle školního vzdělávacího programu „Kostka“. Součástí dokumentu jsou školní vzdělávací programy (dále ŠVP) pro základní vzdělávání, pro vzdělávání podle přílohy pro žáky s lehkým mentálním postižením (dále ŠVP-LMP), dále ŠVP pro přípravnou třídu a pro ŠD.

Ve škole je fyzicky přítomných 13 pedagogických pracovníků (12,6 úvazků), z toho tři nejsou odborně kvalifikovaní, dále šest asistentů pedagoga (3,4 úvazku) a jeden školní psycholog (0,6 úvazku).

Vzdělávání je poskytováno ve dvou budovách, pracoviště v ulici Dobrovského je určeno primárně pro žáky 1. stupně a školní družinu. V posledním období se zde podařilo zkvalitnit podmínky pro vzdělávání žáků v oblasti materiálně technického zázemí, zejména v oblasti výpočetní techniky. Proběhla celková rekonstrukce dílen, některé třídy byly vybaveny interaktivními tabulemi. Celková úroveň vybavení školy včetně úpravy školního hřiště a pozemku je zvyšována zejména získáváním finančních prostředků z projektů.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Při přijímání dětí a žáků ke vzdělávání škola informuje zákonné zástupce o vzdělávací nabídce především ve směru poskytování speciálních služeb. Formou propagační činnosti jsou zejména vlastní webové stránky www.zspr.cz, regionální tisk a osobní jednání se zákonnými zástupci. Dalšími způsoby prezentace práce školy na veřejnosti jsou výstavy prací žáků, kulturní vystoupení, příspěvky do novin a webových portálů.

Škola umožňuje vzdělávání všem žákům, kteří splňují podmínky pro přijetí. Přijímání je uskutečňováno na základě písemné žádosti zákonných zástupců a doporučení školských poradenských pracovišť. Prvky nerovného přístupu ke vzdělávání nebyly zjištěny.

Organizace vzdělávání je náročná. Naplňování učebních plánů různých ŠVP přináší komplikace nejen v sestavování rozvrhů, (např. souběžná výuka anglického jazyka a pracovních činností), ale také v samotné výuce vzhledem ke složení třídních kolektivů (žáci dvou i více ročníků v jedné třídě). Navíc výuku některých předmětů zajišťují ve třídě

dva pedagogové. Efektivita výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je zákonitě snížena.

Učební plány ŠVP pro povinné vzdělávání jsou v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy. Disponibilní hodiny využívá škola na 1. stupni zejména k rozšíření povinné výuky českého jazyka, u starších žáků na 2. stupni pak v předmětech pracovní činnosti a anglický jazyk. Vzdělávací nabídka je doplněna aktuálními činnostmi pro účast na výtvarných, recitačních a sportovních soutěžích, což podporuje sociální gramotnost a celkově výchovu ke zdravému životnímu stylu. Nabídka zájmových aktivit (keramika, informatika, anglický jazyk) vytváří prostor pro seberealizaci žáků a rozvoj jejich zájmů.

Činnosti v přípravné třídě byly zaměřeny na plnění jednoho konkrétního cíle s využitím převážně frontální metody výuky, dominantní byla práce s metodickými a didaktickými listy. Při výuce nebyl dodržen metodický postup a diferenciací činností vzhledem ke schopnostem jednotlivých dětí, zejména při rozvíjení grafomotoriky (užití náročných pracovních listů). Realizované činnosti byly většinou přiměřeně motivované, vztahovaly se k aktuálnímu tématu. Vhodně bylo aplikováno průběžné povzbuzování a hodnocení dětí. Do vzdělávání nebylo zařazováno systematické vedení dětí k sebehodnocení. Pozitivní přínos měla efektivní spolupráce učitelky a asistentky pedagoga, jejich klidný a vstřícný přístup k dětem. V závěru školního roku učitelka vypracovává zprávu o průběhu předškolní přípravy, která je součástí dokumentace školy. Nejsou však vedeny průběžné záznamy o pokrocích, rozvoji a učení dětí dle požadavku Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Ve sledované výuce na 1. stupni převažovaly výukové postupy podporující aktivitu žáků, udržení pozornosti a rozvoj klíčových kompetencí, zejména komunikativní, k učení, sociální i pracovní. Učitelé v nejnižších ročnících střídali činnosti, které žáky většinou zaujaly a vedly k rozvoji a upevňování znalostí. Žáci za pomoci podpůrných materiálů procvičovali a rozšiřovali početní dovednosti, v hodinách českého jazyka byli vedeni k práci s textem s následným vyhledáváním informací. Ve výuce byly vhodně využity interaktivní tabule. Orientace v zadaných úkolech svědčila o osvojených postupech. Výrazným prvkem navštívených vyučovacích hodin byla asistenční podpora. Vzhledem k méně početným kolektivům tříd se dařilo zapojovat všechny žáky do vzdělávacího procesu. K procvičování učiva byly dosti často využívány pracovní listy, podpora účinnosti vzdělávání tak byla jednostranná. Žáci měli většinou dostatek prostoru pro vyjádření názorů, učitelé jim průběžně poskytovali zpětnou vazbu, při samostatné práci zpravidla individuální podporu. V závěru některých hodin chybělo shrnutí učiva, žáci nebyli vedeni k sebereflexi ani k vzájemnému hodnocení. Ve třídách převažovala vstřícná a přátelská atmosféra. Pozitivně lze rovněž hodnotit realizaci řečové výchovy a individuální logopedické intervence v rámci výuky nejnižších ročníků.

Společným rysem většiny sledovaných hodin starších žáků školy byla nižší variabilita užitých vzdělávacích metod a forem. Převažovalo frontální vedení výuky střídané samostatnou prací žáků, ojediněle byla zařazena týmová spolupráce. V menší míře byly využívány dosavadní znalosti a zkušenosti žáků, rozvoj kompetencí nebyl výrazný. Práce s dalšími zdroji informací ve sledované výuce byla ojediněle. Při samostatné práci zpravidla nebyly pro schopnější žáky připravené další úkoly, individuální podpora žáků byla často redukována na povzbuzování k práci. V pracovních činnostech byla patrná tendence volit jednodušší náměty a postupy. Ve výuce nebylo místy dostatečně diferencováno učivo podle ročníků a daných ŠVP v třídním kolektivu. Negativním rysem

bylo nerespektování konce vyučovací hodiny a tudíž značné omezení prostoru pro psychohygienu i relaxaci žáků o přestávkách.

Čtenářská gramotnost prolíná všemi vzdělávacími oblastmi od nejnižších ročníků a dále je podporována motivací žáků ke zvýšení zájmu o získávání potřebných informací a zážitků prostřednictvím četby. Ve sledované výuce žáci četli krátké texty, užívali pracovní listy, k rozvoji čtenářské gramotnosti rovněž místy přispívalo objasňování neznámých pojmů a čtení s porozuměním. Rozvoj matematické gramotnosti prohlubovala práce s chybou i uplatňování diferencovaného přístupu k žákům s ohledem na typ a hloubku postižení. Schopnost komunikace v anglickém jazyce byla vedena formou osvojování slovní zásoby a jednoduchých výroků. Důraz je kladen i na environmentální výchovu. Žáci si přirozenou cestou osvojují vědomosti, dovednosti a postoje v rámci získávání přírodovědné gramotnosti, k čemuž přispívá i spolupráce s mnoha ekologickými organizacemi.

Výsledky žáků jsou pedagogy sledovány a projednávány na pedagogických radách, jsou posuzovány převážně individuálně vzhledem k zohlednění jejich potřeb a s ohledem na rozdílné možnosti k dosažení klíčových kompetencí. Přesto zpracované individuální vzdělávací plány některých žáků nejsou ve větším a efektivním pojetí vyhodnocovány, prozatím se jedná o formální záležitost. Úroveň znalostí a dovedností zjišťuje škola vlastními evaluačními nástroji. Škola aktivuje spolupráci s rodiči při zjištění hrozícího neprospěchu a při nárůstu absence. Případné výukové a výchovné problémy se snaží třídní učitelé i vedení školy konzultovat s rodiči. Podíl neprospívajících žáků byl v minulém školním roce 8,4 %, v pololetí aktuálního roku vzrostl na 15,1 %. Příčinu škola spatřuje především v nedostatečné domácí přípravě a málo funkční rodinné výchově. Chybí však výraznější podpora žáků ze strany školy prostřednictvím pochval a motivačních povzbuzení, neboť udělovaná výchovná opatření a snížené známky z chování zcela převažují. Výchovné poradenství je administrativně vedeno, dílčí rezervy byly konstatovány ve výše uvedené problematice.

Ve škole je patrné úsilí o zajištění bezpečného prostředí dohledy nad žáky během přestávek. Žáci jsou pravidelně poučováni o možném ohrožení zdraví. S tím koresponduje i nízký počet úrazů. Prevence rizikového chování žáků je průběžně realizována na základě plánované činnosti a cílených akcí a aktivit.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola poskytuje vzdělávání a školskou službu nad rámec vymezené činnosti v platné zřizovací listině (základní škola praktická a školní družina).

Školní vzdělávací program „Kostka“ obsahující ŠVP pro povinné vzdělávání, přípravnou třídu i zájmové vzdělávání je v souladu s právními předpisy a kromě ŠVP ŠD s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy vyjma ŠVP přípravné třídy. Dokument není zatím dostatečnou oporou pro systematickou pedagogickou práci. Pro soulad s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání je třeba zejména uspořádat vzdělávací obsah do tematických celků integrujících jednotlivé vzdělávací oblasti, dopracovat přehled evaluačních činností probíhajících jak na úrovni třídy, tak o sledování a hodnocení individuálních vzdělávacích výsledků.

Prostorové a materiální podmínky kmenových tříd a odborných učeben jsou dostačující pro skupinovou, příp. individualizovanou výuku, i další alternativní formy výuky.

Pro pohybové aktivity je k dispozici tělocvična menších rozměrů využívaná především žáky z nejnižších ročníků, slouží k relaxačním aktivitám apod. K výuce tělesné výchovy využívají pedagogové sportovní halu v blízkosti školy. Škola má účelně rekonstruované prostory pro pracovní vyučování - dílnu, disponuje keramickou dílnou a moderní cvičnou kuchyní. Školní pozemek byl obohacen v rámci projektové činnosti o tzv. zahradní koutek. Byla inovována a průběžně rozšířena výpočetní a interaktivní technika. K tématům realizovaných projektů patří zejména komplexní péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – tvorba učebních materiálů, pořízení notebooků a další techniky, vzdělávání pedagogů, zvyšování IT gramotnosti žáků, zapojení školního psychologa, podpora volnočasových aktivit a řada dalších.

Z inspekčních zjištění vyplynulo, že v dílčích oblastech činnosti školy se výrazná finanční podpora projektové činnosti nepromítla v očekávané míře (materiální zázemí, efektivní metody a formy práce).

Ředitelka je ve funkci od roku 1998. Se svou zástupkyní tvoří tým s rozdělenými kompetencemi a zodpovědností. V kontrolním systému byly zjištěny rezervy, zejména ve sledování naplňování ŠVP v rámci obsahu učiva. Povinná dokumentace je vedena, ředitelka byla upozorněna na formální nedostatky a používání neplatné terminologie v rozporu s platnou legislativou. Na jednáních pedagogické rady jsou řešeny výsledky vzdělávání žáků a důležité organizační i odborné záležitosti.

Personální podmínky umožňují naplňovat ŠVP. Složení pedagogického sboru prošlo obměnou, někteří vyučující nemají odbornou kvalifikaci. Další vzdělávání pedagogů je plně podporováno.

Ředitelka hodnotí pozitivně spolupráci se zřizovatelem, který podporuje rozvoj nejen materiálních podmínek, ale i dalších oblastí vzdělávání, např. již zmíněných grantů. Ve vztahu ke školské radě plní ředitelka povinnosti v souladu s právními předpisy. Informační systém směrem k zákonným zástupcům je nastavený, opírá se zejména o osobní styk při návštěvách školy, písemnou formu prostřednictvím žakovských knížek a sledování webových stránek. Úspěšně se rozvíjí partnerství s řadou organizací, které participují na vzdělávání a odborné péči o žáky se zdravotním postižením a které svou činností pozitivně ovlivňují výsledky práce školy. K podnětům partnerů je škola otevřená a využívá je ve prospěch své činnosti.

Závěry

Škola poskytuje vzdělávání žákům se zdravotním postižením, zejména s lehkým mentálním postižením, vývojovými poruchami učení a chování a vadami řeči. Platná zřizovací listina však vymezuje vzdělávání jen v základní škole praktické a školní družině.

Je zajištěna dostatečná informovanost o vzdělávací nabídce školy. Při přijímání žáků jsou dodržovány právní předpisy. Naplněnost školy je nižší. Organizace vzdělávání je složitá vzhledem k různorodému složení třídních kolektivů a nepřispívá k efektivnímu vzdělávání.

Realizované školní vzdělávací programy jsou v souladu s právními předpisy a případnými rámcovými vzdělávacími programy vyjma ŠVP přípravné třídy.

Personální podmínky umožňují plnit cíle školních vzdělávacích programů. Pedagogický sbor byl částečně obměněn, někteří vyučující nemají odbornou kvalifikaci. Další vzdělávání učitelů je podporováno.

Řízení školy je plánované a funkční, dílčí rezervy byly shledány v kontrole naplňování ŠVP a povinné dokumentaci školy v oblasti formální úrovně. Již několik let škola intenzivně využívá možnost obohatit svoji činnost projektovými aktivitami. Očekávaný příznivý dopad na úroveň vzdělávání není prozatím výrazný, naopak materiální zázemí dosáhlo vyšší úrovně.

Vzdělávací strategie se zaměřuje na rozvoj funkčních gramotností žáků a osvojování klíčových kompetencí. Zdůrazněna je environmentální výchova a ekologie. Rizikové prvky v chování žáků se daří snižovat pouze částečně.

Partnerství je cílevědomé a prospěšné s pozitivním dopadem na rozvoj osobnosti žáků a chod školy.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků

- **ve zpracování školního vzdělávacího programu přípravné třídy (§ 5 odst. 2 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů).**

Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina, čj. KrÚ 18383/2005 OŠMS/27, ze dne 27. 5. 2005, včetně dodatků
2. Rozhodnutí MŠMT ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 548/2008-21, ze dne 10. 1. 2008, s účinností od 11. 1. 2008
3. Jmenování do funkce ředitelky s účinností od 1. 7. 1998
4. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitelky s účinností od 1. 8. 2012
5. Personální dokumentace pedagogických pracovníků
6. Rozhodnutí ředitelky školy, školní roky 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013
7. Školní matrika, školní rok 2012/2013
8. Záписy z pedagogických rad, školní roky 2011/2012, 2012/2013
9. Rozvrhy hodin a dozory, školní rok 2012/2013
10. Třídní knihy, školní rok 2012/2013
11. Školní vzdělávací program „Kostka“
12. Školní řád ze dne 31. 8. 2007
13. Dokumentace školní družiny, školní rok 2012/2013
14. Plán práce výchovného poradce, školní rok 2012/2013
15. Environmentální výchova, plán na školní rok 2012/2013
16. Minimální preventivní program na období 2012/2013
17. Plány práce školy včetně plánu DVVP, školní rok 2012/2013
18. Kniha školních úrazů od roku 2011/2012

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitelka školy a školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu nebo na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekční komise a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 7. 5. 2013

(razítko)

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka

Eva Škodová v. r.

Mgr. Ivana Blažková, školní inspektorka

Ivana Blažková v. r.

Bc. Lenka Koutníková, kontrolní pracovnice

Lenka Koutníková v. r.

Datum a podpis ředitelky potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Lanškrouně dne 21. 5. 2013

(razítko)

Mgr. Hana Minářová, ředitelka

Mgr. Hana Minářová v. r.

Připomínky ředitelky školy

2013-06-03

Připomínky byly podány.